

Samarbejdsaftale med RAR Østjylland og RAR Vestjylland

Dato 16-11-2021

Karen Elsgaard

Tel. +4521272650

Karen.Elsgaard@ru.rm.dk

1-32-76-2-21

Regionerne har for perioden 2021-2027 indstillingsret til 20% af EU's socialfondsmidler. I aftalen indgår, at de regionale arbejdsmarkedsråd (RAR) skal høres i forbindelse med udmøntning af den regionale del af socialfondsmidlerne. Samarbejdsaftalen beskriver modellen for, hvordan RAR inddrages.

Side 1

1. Baggrund

Regeringen besluttede i 2020, at regionerne skulle have indstillingsret til 20 % af EU's socialfonds midler i perioden 2021-2027 til styrkelse af regionernes arbejde med ungdomsuddannelse. Indsatsen skal være supplerende og understøtte det arbejde regionerne i forvejen støtter via uddannelsespuljen, og gennemføres i henhold til samme lovgivning. I alt udgør de 20 % af socialfondsmidlerne 170,921 mio. kr. Heraf tildeles Region Midtjylland 73,315 mio. kr.

Regionsrådet kan med henblik på at understøtte den regionale Udviklingsstrategi yde formåls- og tidsbestemt udviklingstilskud til institutioner, der udbyder almene og erhvervsrettede ungdomsuddannelser samt almene voksenuddannelser i henhold til LBK nr. 1269 af 29/11/2017.

Den regionale udviklingsstrategi og kommende uddannelsespolitik (forelægges regionsrådet primo 2022) sætter rammer og retning for de udfordringer, Region Midtjylland ønsker at støtte med uddannelsespuljen og socialfondsmidlerne.

For RAR Østjylland og RAR Vestjylland er det strategiske afsæt at sikre virksomhederne tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft, og at flest mulige i den erhvervsaktive alder er i job. Aktuelt har virksomheder historisk svært ved at rekruttere. Uddannelse og efteruddannelse er et væsentligt redskab til at øge arbejdsstyrkens kapacitet og virksomhedernes rekrutteringsgrundlag. RAR'erne går

derfor efter at sikre flest mulige i arbejdsstyrken en relevant erhvervsrettet kompetence. Størst prioritet har de unge uden uddannelse og voksne med beskeden skolegang eller forældet uddannelse.

RAR'erne har i voksen- og efteruddannelses (VEU) indsatsen et stærkt fokus på almenkvalificering netop nu, hvor ledigheden er lav. Det bremser efteruddannelsen til faglært, at mange unge og kortuddannede voksne ikke har tilstrækkelige almene kompetencer til at honorere det faglige niveau på en erhvervsuddannelse (EUD). Der vil være behov for VEU-indsats, der kan sænke frafald og styrke overgang fra en almen voksenuddannelse (AVU) til EUD.

2. Politiske mål og fokusområder

Strategiske udfordringer fra den regionale uddannelsespolitik

Faldende ungdomsårgange

Det er en hovedudfordring at sikre en bred geografisk uddannelsesdækning i en tid med færre unge. På landsplan vil der være 25.000 færre unge frem mod 2030. Herefter vender udviklingen og der bliver igen flere unge, men udviklingen vil slå forskelligt igennem på tværs af regionen. Der er især to centrale problemstillinger, som er knyttet til institutionernes optag af elever. Den ene er den demografiske udvikling, som vil betyde, at især udkants- og oplandsinstitutioner risikerer at modtage for få ansøgninger til at sikre et både fagligt, socialt og økonomisk bæredygtigt udbud, ligesom flere institutioner kan være truet af lukning. Det andet problem er knyttet til de store byer, hvor der er en tydelig tendens til polarisering, hvilket udfordrer det faglige og pædagogiske miljø på de enkelte institutioner.

For få vælger og gennemfører en erhvervsuddannelse

Det bliver endvidere en udfordring i de kommende år, at få flere til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse. Fremskrivninger viser, at vi kommer til at mangle op mod 30.000 faglærte i Region Midtjylland. Tilgangen til erhvervsuddannelserne er faldet markant over en længere årrække, især blandt de 18-24 årige, som udgør den største elevgruppe på erhvervsuddannelserne. Samtidig er erhvervsuddannelserne udfordret af et stort frafald, ligesom over halvdelen af de unge mangler en læreplads, når de afslutter grundforløbet.

Mangel på kvalificeret arbejdskraft

Der er tilsvarende en udfordring i de kommende år med at sikre de midtjyske virksomheder den tilstrækkelige arbejdskraft med de rette kvalifikationer. Virksomheder oplever allerede i dag problemer med at rekruttere kvalificeret arbejdskraft, f.eks. er der udfordringer med at rekruttere medarbejdere med STEM-kompetencer, og der forventes en stigende efterspørgsel efter medarbejdere med kompetencer til at sikre den grønne omstilling. Navnlig presser manglen på faglærte og specialiserede ufaglærte arbejdsmarkedet aktuelt og i de kommende år. Det lægger en dæmper på vækstmulighederne. Udviklingen på arbejdsmarkedet vil kræve løbende opkvalificering af arbejdsstyrken, ligesom en stor andel af arbejdsstyrken mangler basale kompetencer.

Flere unge falder uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet

Endelig er det en hovedudfordring i de kommende år at få inkluderet flere unge i enten uddannelse eller beskæftigelse. 26.000 unge er på offentlig forsørgelse i Region Midtjylland. De unge, der står uden for uddannelse og job, er typisk udfordrede på både faglige, sociale, helbredsmæssige og personlige kompetencer. Det er derfor vigtigt, at initiativer og løsninger tilpasses de unges forskellige udfordringer, ligesom der er brug for tværgående og langsigtede indsatser.

Socialfond Plus: Overordnet indhold af den regionale prioritet

Den regionale del af socialfondsprogrammet har to indsatsområder: Kompetencer til fremtiden og uddannelse til alle.

Kompetencer til alle: Bæredygtighed og grønne kompetencer, STEM, Flere faglærte samt fleksible uddannelses- og læringsformer (36,65 mio. kr.)

- at forbedre uddannelsessystemernes kvalitet, inklusivitet, effektivitet og arbejdsmarkedsrelevans, herunder gennem validering af ikkeformel og uformel læring, for at støtte tilegnelsen af nøglekompetencer, herunder entreprenørfærdigheder og digitale færdigheder, og ved at fremme indførslen af vekseluddannelsessystemer og lærlinguddannelser.

I alle regioner opleves en mangel på medarbejdere med STEM-kompetencer (Science, Technology, Engineering og Mathematics). Regeringens mål er, at 20 pct. flere skal gennemføre en faglært eller videregående uddannelse over de næste 10 år på STEM-området.

Der er derfor behov for initiativer, der hjælper med at spore flere unge ind på de uddannelser arbejdsmarkedet efterspørger fx inden for bæredygtighed, grønne kompetencer, det digitale, naturvidenskabelige og teknologiske område samt flere faglærte. Ligeledes er der behov opkvalificering af undervisere, så der er et højt fagligt niveau i undervisningen. Der kan fx arbejdes med særlige undervisningsforløb, teknologiforståelse og en mere anvendelsesorienteret tilgang i undervisningen, ligesom bedre vejledning, anvendelse af praktik og andre former for samarbejde kan fremme børn og unges interesse for at uddanne sig inden for disse områder. Der kan ligeledes være områder i landet, hvor der er særlig brug for at arbejde for adgang til gode STEM-uddannelsesmuligheder.

I 2020 udgjorde kvinder 33 pct. af de optagne på STEM-uddannelserne. Også her er der brug for en yderligere indsats.

Som led i STEM-indsatserne kan der med fordel også inddrages innovative, kreative og sproglige kompetencer, da teknologierne skal ses i samspil med samfundets og menneskers behov og etik.

Uddannelse til alle: God uddannelsesdækning i hele regionen, Attraktive uddannelsesmiljøer, fastholdelse, trivsel og sundhed, ugunstig stillede grupper, herunder FGU og livslang læring. (36,66 mio. kr.)

- at fremme lige adgang til og færdiggørelse af inklusiv kvalitetsuddannelse, navnlig for ugunstigt stillede grupper, fra førskoleundervisning og -pasning over almen uddannelse og erhvervsuddannelse til videregående uddannelser samt voksenuddannelse, herunder lette læringsmobiliteten for alle og tilgængeligheden for personer med handicap.

Uddannelse er et vigtigt afsæt for et godt liv for borgerne. Uddannelse giver den enkelte borger mulighed for en holdbar tilknytning til arbejdsmarkedet og en indkomst, som han eller hun kan leve af.

Udbuddet af ungdomsuddannelser er under pres mange steder, idet ungdomsårgange frem mod 2030 er faldende. Denne tendens er tydeligst i de

tyndt befolkede områder. Samtidig er de unge kritiske i deres uddannelsesvalg. De vælger ikke alene efter faglighed med også efter de attraktive uddannelsesmiljøer med fokus på faglig-, personlig- og social trivsel. Uden trivsel er det svært at fastholde eleverne og give dem de nødvendige kompetencer.

Også for de borgere, der har svært ved at finde deres vej i ungdomsuddannelsessystemet, eller aldrig fik de nødvendige kompetencer skal det være muligt at komme på sporet igen enten ved FGU, vekselvirkning mellem skole og praktik, tidlig afprøvning af jobfunktioner eller ved at få opgraderet de basale kompetencer i dansk, matematik, it og engelsk. Endvidere skal der være fokus på forberedende voksenundervisning (FVU) og ordblindeundervisning (OBU).

3. Koordinations- og samarbejdsområder

- **Fælles ambitioner på ungeområdet.** Aftale mellem RAR, RM og KKR september 2020. Fx samarbejde om indsatser hvor virksomheder medvirker til at integrere unge/ få unge ind i job og dernæst uddannelse. Ungeanalysen fra 2020 tyder på, at der metodisk og praktisk er veje at gå. Analysen kalder på at udbrede matchet mellem udsatte unge og den engagerede virksomhed.
- **Socialfond Plus.** Høring af annonceringsmateriale (2 uger) og høring af konkret udmøntning ved høring af indstillingen af de indkomne ansøgninger (2 uger) samt et årligt statusmøde på indsatsen.
- **Analyser.** Samarbejde om analyser, f.eks. om datagrundlag, ny viden i relation til ungeindsats, kompetencebehov på arbejdsmarkedet m.v.

4. Organisering af samarbejdet

Det er lovbestemt, at RAR skal høres i forbindelse med udmøntning af den regionale del af socialfondsmidlerne. Region Midtjylland har derudover valgt at høre Rådet for fremtidens kompetencer (RFK). Der vil blive gennemført to høringsperioder: en vedr. ansøgningmaterialet og en i forbindelse med indstilling af indkomne ansøgninger.

Tidsplan:

Der forventes gennemført 3-4 annonceringer i hele programperioden.

- Høring af annonceringsmateriale hos URU, RAR, og RFK (2 uger, skriftlig)
- Annoncering til ansøgningsfrist - 8 uger (inkl. tilbud om workshop)
- Sagsbehandling af indkomne ansøgninger – 2 uger, skriftlig
- Høringsperiode af indkomne ansøgninger – 2 uger (høringen skal være afsluttet inden punktet skal være klar til regionsrådssekretariatet)
- Beslutning i regionsrådet – 3 uger
- Beslutningsreferat og overdragelse til ERST – ca. 2 uger

5. Aftaleperiode

Aftalen træder i kraft på underskrivningstidspunktet og er gældende frem til juni 2026.

6. Andet

Aftalerne sendes til Beskæftigelsesministeriet, Erhvervsministeriet og Danske Regioner til orientering.